

3. Кулаковська Л. П. Основи аудиту: навч. посіб. [для студентів вищих закладів освіти]. / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – К.: „Каравелла”, 2002. – 504 с.
4. Петрик О. Аудит операцій з цінними паперами / О. Петрик, Ю. Кілару // Вісник податкової служби України. – 2002. – №47. – С. 57- 63.
5. Савченко В. Я. Аудит: Навч. Посібник. / В. Я. Савченко. – К.: КНЕУ, 2002. – 322 с.
6. Сулейманова Н. В. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту вексельних операцій підприємств / Н. В. Сулейманова // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2009. – №14. – С. 22-27.
7. Усач Б. Ф. Аудит: Навч. посіб. / Б. Ф. Усач. – [3-тє вид. перероб. і доп.]. – К.: Знання-Прес, 2004. – 231 с.

Галько О. Т., аспірант.

Тернопільський національний економічний університет

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ

Зарубіжному досвіду податкової системи присвячено багато праць, серед них О.В Богачової, Роберта Сарноффа, М. Мельник, О.В.Чернова, та інші. Загалом слід визнати, що ця ділянка залишається недостатньо дослідженою і по сьогоднішній день.

Усі податки Федеративної Республіки Німеччина можна розділити на дві групи, при цьому загальні податки становлять близько 70 % податкових доходів зведеного бюджету країни.

Список податків визначено ст. 106 Конституції Федеративної Республіки Німеччина: загальні податки, федеральні податки, податки земель, місцеві податки.

Федеральний уряд має виняткове законодавче право введення і визначення оподаткованої бази і ставок з митних платежів і податків з монополій. З усіх федеральних і загальних податків федеральний уряд і землі приймають спільні рішення. Уряди земель мають законодавчу владу щодо власних податків і акцизів.

Вертикальне вирівнювання в Німеччині здійснюється за допомогою загальних податків, що є регулюючими. Відповідно до Конституції федеральний уряд і землі мають рівні права на прибутковий податок.

При розподілі податку на прибуток корпорацій і податків з обороту федерація та землі також мають рівні права, оскільки в Конституції встановлено, що в різних землях повинні забезпечуватися рівні умови життя і податковий тягар не може бути надмірним. Частка податків з обороту мо-

же змінюватися залежно від зміни співвідношення витрат між федерацією та землями.

Прибутковий податок розподіляється між землями за місцем реєстрації платників податків (резидентів). Податок на прибуток корпорацій розподіляється за формулою. Однак при розподілі ПДВ між землями не можна виходити ані з принципу реєстрації платника, ані з принципу місцезнаходження джерела, тому ПДВ було вирішено розподіляти пропорційно чисельності населення, що має ефект горизонтального вирівнювання.

Починаючи з 1996 р., федерація передає землям 18,2 % надходжень від акцизів на нафту для інвестування в розвиток громадського пасажирського транспорту. Відбувається горизонтальне вирівнювання через перерозподіл ПДВ. Первісний розподіл доходів, отриманих із регулюючих джерел, потім трансформується за допомогою перерозподілу, заснованого на закріпленому в Конституції праві на однакові умови життя в різних землях.

Горизонтальне вирівнювання за допомогою трансфертів. На другій стадії застосовується схема з негативними трансфертами. Розподіл трансфертів споконвіку ґрунтується на прогнозах оподаткованої бази, а пізніше, коли стають відомі фактичні значення бази оподаткування, коригується.

Таким чином, застосована в Німеччині схема трансфертів є схемою вирівнювання доходів на душу населення. На етапі негативних трансфертів відбувається підтягування душових доходів до 95 % “необхідних ресурсів”.

Додаткова фінансова допомога. На наступному етапі вирівнювання душові доходи слабкіших у фінансовому відношенні земель збільшуються до 99,5 % “необхідних ресурсів” за рахунок додаткової фінансової допомоги з федерального бюджету.

Як свідчить порівняння механізмів бюджетного вирівнювання, які застосовуються в різних країнах світу, підходи, що використовуються в Україні, мають з ними багато спільного. Більше того, Україна застосовує ряд елементів, які не тільки дозволяють урахувати особливості міжбюджетних відносин в інших країнах, а й забезпечують вищу порівняно з ними прозорість у розподілі фінансової допомоги.

Головне завдання бюджетного регулювання полягає в тому, щоб у конкретних економічних і політичних умовах обрати найефективнішу модель бюджетних відносин. Для цього насамперед необхідно чітко розподілити видаткові функції між рівнями влади, закріпити відповідні джерела фінансування, сформулювати систему надання фінансової допомоги найбіднішим регіонам.

Критерієм ефективності кожної конкретної моделі зрештою можуть виступати тільки якість та обсяг бюджетних послуг, наданих населенню. Різні країни вирішують проблему вибору моделі бюджетних відносин по-різному. Проведений аналіз засвідчив, що ефективність системи міжбюджетних відносин визначається не ступенем централізації/децентралізації бюджетної системи, не наявністю чи відсутністю регулюючих податків, не частками доходів/витрат центрального уряду, не обсягом і способами надання фінансової допомоги, а чітко встановленою та збалансованою системою всіх цих чинників, які точно відповідають особливостям держави.

Література:

1. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.
2. Тютюрюков Н.Н. Налоговые системы зарубежных стран: Европа и США. – М.: Дашков и Ко, 2002.
3. Хорст Риссе. Політика у сфері оподаткування і регулювання доходів: зрівнювання федеральних та регіональних інтересів. Система і досвід Німеччини / Фонд “Україна – США”. Програма сприяння парламентам України – 4 с.
4. Чернова О.В. Податкове стимулювання інноваційної діяльності // Економіка та держава. – 2007.

Гаценко С. В.,

Одеський національний політехнічний університет

ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

У світовій економіці у 2008 р. розгорнулася найглибша після Великої депресії фінансово-економічна криза. Основними причинами її виникнення стали: криза на ринку іпотечних кредитів США, зростання обсягу спекулятивних операцій з деривативами, нестабільність світового валютного ринку, підвищення світових цін на енергоносії і продовольство.

Світова економічна криза значною мірою вплинула на розвиток економіки України. Згідно даних Державного комітету статистики, в I кварталі 2009 р. ВВП країни скоротився на 20,3 %, що є одним із найгірших показників економічної динаміки в цей період у світі. Все більша кількість промислових підприємств потребують термінової допомоги з боку органів влади й науки, які повинні створити механізми запобігання банкрутству, що забезпечать